

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на рої вулиці Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Предплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

В КІГТЯХ БЕЗВИХІДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.

Економічна криза, що охопила своїми кітми цілий світ, що викинула з фабрик на вулиці міст поверх двацять мільйонів безробітних, постійно зростає. Капіталістична твердиня — Нью-Йорська біржа не тільки не позискала свого "зрівноваженого" стану після минулорічного краху, але далі вибухає новими крахами. В Канаді збанкрутувало цілий ряд великих спекулянтських фірм. Пани казали, як також багато робітників сподівалися, що з приходом весни, з початком полевих робіт, безробіття в Канаді зменшиться. Сталося ж якраз навпаки. Весна не тільки не сповнила хоч частинно сподівань робітників, а, навпаки, вона ще агострила положення.

Вінніпег, Келгарі, Ді Пес, і інші міста західної Канади переповнені безробітними, число яких далі зростає. У самому Вінніпегу є тисячі безробітних. Став безробітних безвихідний. Уряди допомоги не дають. Випадки самогубства між безробітними на порядку денному. "Дайте їсти, або заберіть нас в тюрму" — такий розпучливий клич висвітлюють безробітні у своїх похідх в Ді Пес.

Таке в Канаді, в Злучених Державах, по цілому світі. Немає ані одної капіталістичної країни, де б можна було провести між собою і сказати: в цій країні гірше, а в цій — краще. У фашистській Італії, в соціал-демократичній Німеччині, під прапором американської доларової демократії й під "робітничим" урядом Великої Британії — всюди одні й те саме.

"Робітничий" уряд МекДоналда, що хвалився своєю "знаменитою" програмою про усунення безробіття, на ділі збільшив його на півмільйона душ в порівнянні з минулим роком. В самій британській партії праці, в самому уряді МекДоналда починається й та тієї економічної кризи загинання й розкладу. Соціал-зрадники, що прийшли із своєю допомогою капіталові, не можуть врятувати його, ані навіть змити його гнилий економічний підог. Навіть при допомозі цих своїх вірних союзників буржуазія не є в силі справитися з розвалом світового капіталістичного господарства. Вона ритує його коштом трудящих, раціоналізуючи всю свою індустрію, об'єднуючи у величезні трости та картелі, викидаючи нові мільйони робітників на вулицю і знижуючи заробітну платню тим, що залишаються при праці.

Як наслідок цього — бачимо даліше лінійні трудящих мас, бачимо нові назрівачі класові бої. Робітники починають атакувати капіталістичні фортеці. Буржуазія та її соціал-фашистські уряди анітро не розправляються з робітниками. Немає дня, де б ми не чули, не читали, або не були свідками розправ буржуазії та її поліції й судів з революційними робітниками, які стоять на чолі класових боїв.

У всіх капіталістичних країнах йде шалене переслідування комуністичних партій і революційних організацій. Турми ширіє більше наповнюються революційними борцями, а їхні місця забирають нові люди, що приходять з гущі пролетарських мас. "Німечкий соціал-демократичний уряд ще минулого року заборонив величезну масову робітничу організацію — Союз Червоних Фронтівиків, а інші як "заборонена" організація у своїх уніформах, з оркестрами, боевим порядком промаршувала вулицями Берліна на площу перед лицем безсильної шпенебуду зробити поліції. Соціал-поліція Цергібель ще минулого року заборонив орган цієї організації "Червоний Фронт", а на демонстрації фронтівиків продавали свою газету, вигукуючи перед носом поліції: "Купуйте заборонену Цергібелем, але дозволена нами робітничу боеву газету!"

Робітничтво починає игнорувати буржуазні закони й заборони. Воно йде своїм революційним шляхом, підкріплене величезною армією безробітних.

В обіймах цієї економічної кризи й революційних боїв міжнародні імперіалісти шалено готуються до нової світової війни. Военна індустрія — однако, що працює повним ходом і має внутрішні й зовнішні ринки збуту. Лондонська конференція обмеження зброєнь на воді вже всіма забута. Зараз же по її закінченні почалася гостра суперечка між Францією й Італією за панування на Середземнім морі. Італія почала на спід закладати будівляння нових воєнних кораблів, а Муссоліні почав виголошувати воєнні промови.

Чому це все робиться? Тому, що буржуазія вважає нову імперіалістичну війну за єдиний вихід із сучасної економічної кризи. Але досвід минулої світової війни доказав, що не завжди війною можна успішно розв'язувати такі проблеми. Побіда Жовтєва революція, що на руїнах згнилого царату збудувала новий соціалістичний лад, революційна активність міжнародного пролетаріату, великі здвиги колоніальних народів — все це стримує імперіалістів від рішучого кроку.

Перше, ніж почати збройну боротьбу між собою, треба усунути з дороги грізну небезпеку, фортецю революційного руху, Радянський Союз, що величезними кроками соціалістичного будівництва перемагає всі труднощі і йде неуцільно вперед. Тому то боротьба робітничтва кожної капіталістичної країни за кусок хліба тісно зв'язана з боротьбою проти нової світової війни і в обороні Радянського Союзу. Тому то вінніпегська поліція в першотравневій демонстрації першими скон-

фіскувала пхкати з написами: "Ми будемо оборонити Радянський Союз своїм життям" та "Геть з імперіалістичною війною".

В працюючих, як тих, що покищо працюють, так і тих, що не можуть дістати праці, повинна бути тільки одна відповідь всім капіталістичним визискувачам та їх соціал-фашистським прислужачам: організування безробітних, створення єдиного революційного трейд-юніонного центру під проводом компартії й безпощадна жасова боротьба за повалення того ладу, що спричинює отакі економічні кризи та імперіалістичні війни.

РЕВОЛЮЦІЙНА БУРЯ НАД ІНДІЄЮ.

Навіть за мирного часу протибританська демонстрація на вулицях Пешавару означала б поважну подію для британського імперіалізму. Тим більшої ваги набирають теперішні події в Пешаварі, що скоїлися серед загальної зрушення індійських мас проти імперіалістичного панування.

Пешавар — місто величезної стратегічної ваги, бо він лежить на північно-західному кордоні Індії, кілька миль від Афганістану, і є дуже важлива для Англії база для воєнного наступу на Афганістан, або на Радянський Союз. Англія віками бореться з незалежними племенами, що живуть на цій території, намагаючись поширити своє імперіалістичне панування на Афганістан. Але Пешавар багато важить ще й тим, що він є центр Пенджабу, тобто тієї провінції, звідки походять більшість салдатів-індуців імперіалістичного війська, яке обороняє країну. Отже, повстання в цьому місті має величезну на весь Пенджаб.

Конфлікти, що зчинилися останніми днями в Пешаварі, були гостріші, ніж у будь-якому іншому місті. Там повстали маси спалили англійські паперники, що намагалися пробибити на вулиці, зустріли МекДоналдові полки градом каміння й цегли та забили кількох англійських офіцерів і салдатів.

Пешаварські події неминуче відбилися на становищі в Лагори, де вже зчинилися гострі сутички з поліцією, і там за проваджено стан облоги.

Повстання поширилося також на Сімлу літню резиденцію віце-короля Індії, де теж відбулися завзяті вуличні бої і звідки так само вислизли тисячі жінок та дітей.

Знаменно, що англійсько-індійський уряд не може вирядити проти повстанців ніяких індійських салдатів, крім війська з племені гурка. Воно й зрозуміло: сікхи, які ще років 15 тому були найбільшійшими воювачами імперіалістичного війська, тепер уже не стріляють на робітників та селян. Особливо невдачливим ним сікхи підчас недавніх боїв у Калькуті. В Амріцарі, святому місті сікхів, де була відома квітнева різанина 1919 року, тепер перебуває активний центр робітничо-селянської партії, до якої належить також багато селян із племені сікхи. Тому що рекрут для індійської армії набирають переважно з селянства, зрозуміло, що кожний революційний рух серед селянських мас неминує дуже впливати на військо. Отож можна майже цілком певно сказати наперед, що англійсько-індійський уряд не покладатиметься на сікхів, бо вони скорше приєднаються до революційного руху.

У Чіттагонгу англійське військо забилло 12 повстанців з тих, що підпалили арсенал. Скрзь у східній Бенгалії відбуваються арешти нібито за участь у чіттагонському повстанні.

Революційний рух шириться з міста на місто. Водночас індійська агентура британського імперіалізму всяко намагається розбити рух за незалежність. Агент віце-короля, лорда Ірвіна, сер Тей-Багадур Сапру, намагався що було в нього сили, зібрати "поміркованих" ватажків, на так звану "конференцію" всіх партій, щоб виділити делегатів на пля-

новану "конференцію коло круглого стола" в Лондоні. Щоб мати змогу інсценувати цю конференцію, уряд довго зволікав з арештом Ганді. Сапру скликав конференцію на 14 травня до Бомбею.

День-у-день виявляється також щільно співробітництво між релігією та імперіалізмом, особливо в тих заходах, що їх оце вжили обидві найбільш релігійні організації індусів та мусульманів. Індуська організація "Магасабга", що репрезентує індусів-поміщиків та ортодоксів, відбула 19-20 квітня свою щорічну конференцію й вибрала делегатів на лондонську конференцію, щоб боронити інтереси індусів від магометан. Магометани й собі відбули, за проводом відомого ватажка Магамеда-Алі збори, де "заламували" теперішній рух, як спробу забезпечити панування індусів над мусульманами. Вони також постановили взяти участь у "конференції коло круглого стола", щоб боронити інтереси магометан від індусів. А-боронити різні інтереси мають, звісно, імперіалістичні визискувачі та МекДоналдові уряд.

Але Магамед-Алі репрезентує магометанських поміщиків, промисловців та торговельну буржуазію. Тимчасом у Пенджабі та Бенгалії, тобто в обох провінціях, де магометани становлять половину людности, магометанська біднота бере участь у боротьбі за незалежність. А серед промислових робітників, звісно, зовсім немає такої індусько-мусульманської проблеми.

Найзапам'ятованішою особливістю теперішнього революційного руху є, крім повстань у містах, також зростання страйкового руху серед робітничтва. Залізничники "Великої Півострівної залізниці" й досі страйкують, робітники інших залізниць вимагають збільшити заробітну плату. Страйковий рух серед залізничників може поширитися на всю Індію. Робітники бенгальських джутових підприємств страйкують, ватажків їхніх профспілок заарештувано. Новий орган робітничо-селянської партії "Воркерс Віклі" в своєму останньому числі каже, що теперішній рух далеко впередив плани Ганді та національного конгресу, й вимагає оголошити загальний страйк по цілій Індії. Агітацію про звільнення міртурських в'язнів перекинуто до підприємств, і робітничтво дало все, що могло, до фонду оборони. На всі спроби англійських та індійських агентів МекДоналдового уряду в лавах робітничтва вплинути на робітничий рух в інтересах імперіалізму, пролетаріат відповідає революційними акціями.

На ділі можна оцінити значимість більшого сиду індійського революційного руху не тільки на підставі самих теперішніх подій — страйків, повстань тощо, а й за тими гострими терористичними заходами, до яких вдається "робітничий" уряд. Англійські "робітничі" міністри, що репрезентують фашизм ІІ. Інтернаціоналу, розправляються тепер з Індією кулеметами, бомбами, літаками, вбивають робітників, розбивають масові арешти, катують політв'язнів і запроваджують брутальні надзвичайні закони.

МекДоналди несподівано виявили, що індійські маси не хочуть служити замір своїх імперіалістичних визискувачів, і відкидають учення про "уні-

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ В ЦИФРАХ.

Одноразовий тираж преси на Радянській Україні становить чотири й пів мільйонів примірників.

Радянська преса — колективний організатор і пропагандист широких мас трудящих наочно відбиває ті величезні зрушення, що відбуваються в радянській країні. Цифрові дані про стан української преси до дня 5-го травня — це дані про дальший невпинний зріст української друкованої продукції — газет, книжок, журналів.

ГАЗЕТИ.

На Україні тепер нараховується 103 газети. Найбільша частина з них припадає на селянські газети — 42, потім ідуть робітничі газети — 23, комсомольські і піонерські — 14 і т. ін.

Разовий тираж всіх газет України становить щось із 4 1/2 мільйонів примірників. Газети, що друкуються українською мовою, мають 90% зі всього тиражу, газети російською мовою — 7%, і іншими мовами національних меншостей — 3%.

Цікаво відзначити величезне зростання тиражу селянських газет. Це пояснюється насамперед тим, що перейшовши до нових форм господарювання — колективістичних, селяни стали брати більшу активну участь у громадському житті, стали більше цікавитися громадсько-політичними питаннями. Газета "Радянська Думка" на Шевченківщині, тобто в окрузі суцільної колективізації, має тепер тираж 72,000 примірників. Такого тиражу не має жадна округана газета на Україні, навіть в промислових округах. Така газета як наприклад, "Правда Придніччя" має тепер тираж у 24,000 примірників. Раніше її тираж не перевищував пересічно 4-5 тисяч примірників.

Центральна селянська газета "Радянське Село" має тепер найбільший на Україні тираж — 610,000 примірників. Характерно, що піроку тому "Радянське Село" мало тираж в 310,000 примірників. Ця тенденція однакова для всіх селянських газет. За останні півроку всі вони за незначними винятками збільшили свій тираж майже вдвічі. Тепер на Україні є не менш як 20 селянських газет, що мають пересічний разовий тираж 20,000 примірників.

Зростають кадри читачів-селян. І безумовно, можна було б вважати за необмежені можливості дальшого зростання тиражу селянських газет. Проте, на жаль, ліміт цьому дальшому зростанню ставить поліграфія. Поліграфічне устаткування більшої селянських газет таке, що сподіватися на повне задоволення потреб селянського читача, на жаль, не можна.

Щодо тиражу робітничих газет, то він останнім часом майже стабілізувався. Трохи збільшився тираж "Луганської Правди" і Сталінської "Диктанда насильства", що його проповідує Ганді. Індійські маси рохгорниці наступ проти імперіалістичного визиску та поневолення на різних фронтах, і дарма що через різноманітність тих соціальних груп, які беруть участь у боротьбі, ще нема виразного формулювання соціально-економічних цілей руху, проте маси вже дали багато гарних прикладів революційного завзяття та прагнення визволитися з ярма імперіалізму.

Вимоги сформулює компартія Індії й дасть рухові потрібний провід.

Читателюдія.

тури Труда". Обидві ці газети мають тираж по 40 тисяч примірників. Артемівська "Кочегарка" має тираж в 30 тисяч примірників, Дніпропетровська "Зоря" — 30,000 примірників, Одеська "Чорноморська Комуністична Правда" — 45,000 і т. ін.

Останніми місяцями збільшився також тираж і українських газет. Наприклад, "Комуніст" мав у січні тираж 122,000 примірників. Тепер його тираж становить 142,000 примірників, і протягом травня він ставить перед собою завдання досягти тиражу в 150,000 примірників. Тираж "Вістей" з 92,000 примірників збільшився до 110,000 примірників, "Комсомольць України" — з 46,000 до 74,000 примірників.

До всіх цих цифр можна було б ще додати десятки тисяч примірників, що випускали виділи редакцій газет на підприємствах у селах. Наприклад, підчас весняного засіву на Україні працювали не менш 200 видільних редакцій. На одній тільки Шевченківщині працювало 21 видільна редакція, себто, газета спромоглася пройти не тільки в селянський район, але в саме село.

Останнього часу величезно темпу і розмаху набирають заводські друковані багатотиражні газети. Тепер на підприємствах за неповними підрахунками є 210 друкованих газет. Крім того, є ще 134 друкованих газет студентських, військових, по установах тощо.

Найбільша частина заводських друкованих газет має тираж від 2 до 5 тисяч примірників. 70% всіх цих газет виходять 6 разів на місяць. Є одночасно і щоденні друковані газети. Це Макіївська газета "Домна" і харківська "Молотарка".

Цікаво відзначити, як швидко відгукуються ці друковані газети на злободенні питання виробничого життя. Харківська "Молотарка", що видається на заводі "Серп і Молот", виходила кілька разів на місяць. Але на заводі виявився прорив промфінляну. І от ця газета починає виходити щодня, щоб збудувати робітничу думку, щоб допомогати робітникам цілком і повністю виконати промфінплан. Так само газета "Гудок" на Миколаївському заводі ім. Андре Марти замість 6-ти разів на місяць виходить тепер 15 разів.

В зв'язку з незадовільним виконанням промфінляну. Назву газети перейменовано на "Тривожевий Гудок". Газета цілком виправдує свою назву, сприючи поліпшенню виробничої роботи.

Найбільший тираж має друкована газета заводу ім. Петровського "Ударник" — 20,000 примірників, далі йде "Дзержинець" — 15,000, газета луганських гірників "Обушок" — 12,000, газета "Гудок" — 12,000, Макіївська "Домна" — 10,000, риківський "Горняк" — 8,000 і т. ін.

Число заводських багатотиражних друкованих газет і їхній тираж зростають щодня. В цьому виявляється величезна активність робітничтва, активність громадська і виробнична.

ЖУРНАЛИ.

Журналів на Україні видається 328, з них українською мовою — 278.

Річний тираж усіх журналів становить 22,457,600 примірників. Проти минулого року тираж збільшився майже на 35%.

Проти торішнього збільшилось також і число журналів. Головне це збільшення припадає на літературно-художні, літературно-критичні журнали і журнали присвячені прикладним знанням. Число таких журналів збільшилось майже на 22%. Ця цифра наочно ілюструє зростання культурного рівня українського читача, прагнення робітника і селянина поповнити свої технічні знання, ознайомитися з актуальними проблемами радянської культури.

КНИЖКИ.

Одночасно з зростанням періодичних видань, зростає також і число і тиражі не періодичної продукції — книжки.

До 1-го січня 1930 року на Україні видали 6,665 назв книжок, що дає збільшення проти 1928 р. на 23.1%. Тираж книжок збільшився на 74.2%, і становить 31,315,000 друкованих аркушів.

Найбільш видається масової і соціально-економічної літератури.

Книжка стає істотною потребою робітника і селянина, предметом першого важитку. Отже, книжка повинна бути дешевою і приступною для масового робітничо-селянського споживача. Радянські видавництва — на це зв'язали. Замість 89.5 коп. раніше, минулого року кожна книжка пересічно коштувала вже 75 коп.

КИТАЙСЬКА КОМПАРТІЯ НА ВАРТІ ІНТЕРЕСІВ ТРУДЯЩИХ.

За словами газети "Пекин енд Танцзи Таймс" в Тяньшанському районі на залик компартії організовано "лісовий похід". Підчас походу вирубають понад 200,000 дерев.

Газета публікує відозву тяньшанського комітету китайської компартії і китайського комсомолу до салдатів і поліцаїв у зв'язку з організацією "лісового походу". У відозві зазначається, що трудящі Тяньшанського району не мають ні палива, ні рику. Трудяща людність живе в великих злиднях в той час, як імперіалісти забирають землю, щоб садити дерево, а їхні гомінадійські поміщики допомагають їм у цьому, всліваючи гноблячи трудящі маси. Відозва закликає робітників, селян і салдатів встановити в Китаю радянську владу. Агентство "Азятік" в Тяньшані повідомляє, що в зв'язку з масовим походом лісу, заарештовано одинадцять комуністів, яких відраджено до Тяньшану.

30,000 НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ ВІДПІЛИЛИ ВІД ЦЕРКВИ.

Велика група пролетарських безвірників Берліну виїхала до Бранденбургської провінції для пропаганди. Це перший випадок в історії німецького антирелігійного руху, коли міські безвірники провадять антирелігійну пропаганду на селі.

У церковних колах подорож викликала переполох, тим більш, що рух протесту проти антирадянського хрестового походу спричинився вже до відходу від церкви пона 30,000 робітників. Голова лютеранської церкви Дібеліс С. звернувся з особливою відозвою до релігійних сіл, закликаючи їх до "оборони релігії проти безвірницької пропаганди".

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПОЕТ.

Львівське городське староство не дозволило кооперативі "Робітничий Театр" у Львові уладити святочний вечір у честь Шевченка в дні 21 квітня. Заборона мотивована оглядаючи на порядок і публичну безпеку.